

יום שני כ"ז חשון תשפ"ג 21/11/2022

נתיב התחדשות הלמידה - עקרונות ומבנה לכתיבת מבחן מבוקר

בסיום לימוד חטיבה מתכנית הלימודים באזרחות תקיימו מבחן אשר יבחן את תהליכי הלמידה הכוללים ידע ומיומנויות. מבחן זה, אשר יחובר על ידכם על פי העקרונות והמבנה המצורפים, יהווה 30% מהציון הסופי של התלמיד.

עקרונות למורה בבניית המבחן:

- המבחן יהיה על חטיבה אחת מתוך שלוש החטיבות בתכנית הלימודים באזרחות. (הכרזת העצמאות ומאפיינים יהודים ודמוקרטיים/ עקרונות דמוקרטיים/ המשטר בישראל)

לכלי העזר המותאם לנתיב הלמידה המתחדשת

- יש לוודא כי אין חפיפה בין החטיבה הנבחרת למבחן המבוקר לבין החטיבות הנבחרות למשימות המבוקרות.
- מבנה המבחן אחיד על פי ההנחיות וללא חומר עזר.
- יש לוודא כי כל מושג מהחטיבה הנבחרת, מופיע פעם אחת בלבד לאורך המבחן.
- המורים רשאים לעשות שימוש במאגר בחינות הברגות משנים קודמות, למעט בפרק ג'- בפרק זה יש לכתוב שתי שאלות אירוע חד צדדי מקוריות.
- על המורה לצרף מחוון מפורט בצמוד למבחן (ראו הנחיות בסוף המסמך).
- לרשותכם מסמך [תבניות לשאלות המבחן המבוקר](#) ומבחן לדוגמה.

מבנה המבחן:

פרק ראשון : שאלות ידע – 20 נקודות

על התלמידים לענות על שתיים מן השאלות 1-3 (10 נקודות לכל שאלה).

פרק שני: שאלת השוואה - 10 נקודות

על התלמידים לענות על שאלה מס' 4 (חובה).

פרק שלישי : שאלות אירוע – 48 נקודות

על התלמידים לענות על שלוש מן השאלות 5-8 (16 נקודות לכל שאלה).

פרק רביעי : קטע להבנה ולניתוח – 22 נקודות

על התלמידים לענות על שתיים מן שאלות 9-11 (11 נקודות לכל שאלה).

תבניות מובנות לשאלות בבחינה

בכל שאלה על המורה להציג את: המושג/ הביטוי/ העיקרון/ המאפיין/ האירוע/ קטע הקריאה ועוד, ולצרף שאלה תואמת מתוך התבניות המוצעות.

להלן התבניות על פי פרקי הבחינה:

פרק ראשון:

המורה יכתוב את השאלות 1-3 על פי התבניות האלה לבחירתו:

– _____ (כותרת; על המורה לציין מושג אחד מחומר הלימודים)

הציגו את המושג.

– _____ (כותרת; על המורה לציין מושג אחד מחומר הלימודים)

הציגו שתיים מהן.

– _____ (כותרת; על המורה לציין מושג אחד מחומר הלימודים)

הציגו שניים מהם.

לדוגמה:
- עקרון הפלורליזם הציגו את המושג.
או
- הצדקות היסטוריות בהכרזת העצמאות הציגו <u>שתיים</u> מהן.
או
- תפקידי הכנסת הציגו <u>שניים</u> מהם.

פרק שני:

המורה יכתוב את שאלה 4 על פי אחת מן התבניות האלה:

• _____ (כותרת; על המורה לציין שני מושגים)

הציגו נקודת דמיון אחת והבדל אחד בין המושגים.

• _____ (כותרת; על המורה לציין שני מושגים)

הציגו שני הבדלים בין המושגים.

לדוגמה:

- **הבחנה, העדפה מתקנת**

הציגו שני הבדלים בין המושגים.

- התלמידים נדרשים ליישם מיומנות של השוואה – לקבוע תבחין ולהשוות בין שני מושגים על פי התבחין. עליהם לעשות זאת באמצעות שימוש במילות השוואה (לעומת, ואילו וכד').

פרק שלישי:

המורה יכתוב את שאלות האירוע 5-8 על פי התבנית הזאת ובשילוב המושג הרלוונטי:

- א. ציינו והציגו את _____ שבא/ה לידי ביטוי ב _____ .
ב. הסבירו כיצד ה _____ הזה/ו בא/ה לידי ביטוי בקטע.

לדוגמה:

בשנה האחרונה הובא לאישור הממשלה מינוי של אזרח ערבי לתפקיד ראש הרשות לפיתוח כלכלי של החברה הערבית בישראל. הרשות הזאת פועלת במסגרת המשרד הממשלתי לשוויון חברתי, והיא בתפקידה לקדם תוכניות פיתוח של היישובים הערביים ולשלב את החברה הערבית בכלכלה בישראל. השרה העומדת בראש משרד ממשלתי זה צינה כי מינוי זה תורם לצמצום הפערים בחברה בישראל.

- א. ציינו והציגו את הפנייה מתוך הכרזת העצמאות, שבאה לידי ביטוי במינוי של ראש הרשות לפיתוח כלכלי של החברה הערבית בישראל.
ב. הסבירו כיצד פנייה זו באה לידי ביטוי בקטע.

- על התלמידים לציין את המושג, להציג את רכיביו השונים ולהסביר באמצעות ציטוט וקישור, כיצד המושג בא לידי ביטוי בקטע.
- המורה יבחר שני אירועים מן מאגר שאלות מתוך בחינות הבגרות, ובנוסף, יכתוב בעצמו שתי שאלות אירוע נוספות.

פרק רביעי:

בראש הפרק תיכתב ההנחיה:

"קראו את הקטע שלפניכם, וענו על שתיים מן השאלות 9-11"

המורה יכתוב את השאלות 9-10 על פי התבנית הזאת:

- _____ (כותרת; המורה יציין מושג מתוך חומר הלימודים שקשור לקטע)

הציגו את המושג, והסבירו כיצד הוא בא לידי ביטוי בקטע.

לדוגמה:

(השאלות מבוססות על הטקסט המופיע במבחן לדוגמה)

העמדה ("החלום"): מדינה מסורתית תרבותית

הציגו את המושג, והסבירו כיצד הוא בא לידי ביטוי בקטע.

או

חוק יסודות המשפט

הציגו את המושג, והסבירו כיצד הוא בא לידי ביטוי בקטע.

– בכל אחת מן השאלות התלמידים יידרשו להציג מושג, על רכיביו השונים, ולהסביר באמצעות ציטוט וקישור, כיצד המושג בא לידי ביטוי בקטע.

בשאלה 11:

המורה יכתוב את שאלה 11 על פי אחת מן התבניות האלה:

- _____ (כותרת; המורה יציין מושג מחומר הלימודים שקשור לקטע)
הציגו את העמדה של הכותב/ת בנוגע למושג. הסבירו כיצד עמדה זו באה לידי ביטוי בקטע.
- _____ (כותרת; המורה יציין מושג מחומר הלימודים שקשור לקטע)
ציינו והציגו עמדה שונה מעמדת הכותב/ת בנוגע למושג. הסבירו כיצד עמדה מנוגדת זו באה לידי ביטוי בקטע.

לדוגמה:

(השאלות מבוססות על הטקסט המופיע במבחן לדוגמה)

העמדה ("החלום"): מדינה מסורתית תרבותית

ציינו והציגו עמדה-שונה מעמדת הכותב בנוגע למושג **זהותה הדתית המסורתית תרבותית הרצויה של המדינה**.

הסבירו כיצד עמדה מנוגדת זו באה לידי ביטוי בקטע.

- התלמידים יידרשו להציג את המושג על רכיביו השונים, ולהסביר באמצעות ציטוט וקישור את הקשר בין המושג (ביסוס, ניגוד, הסכמה, הקבלה וכד') לבין עמדת הכותב/ת, או העמדה המנוגדת.

הערה למורים:

בפרק ד' ניתן לחבר שתי שאלות ללא בחירה:

שאלה אחת בלבד על מושג (כמו שאלות 9 – 10) ושאלה נוספת על עמדת הכותב/ת או העמדה המנוגדת (כמו שאלה 11).

מחון הבחינה:

תשובה נכונה	הניקוד המרבי לתשובה	מספר שאלה	פרק / סוג פריט
לכל מושג נדרשת הצגה של שני רכיבים לפחות (הצגה מלאה של רכיב: 5 נקודות; הצגה חלקית של רכיב: עד 3 נקודות).	10 נקודות	3-1	פרק ראשון - שאלות ידע
ציון התבחין/ים: 2 נקודות. הצגת צד אחד של ההשוואה: 4 נקודות; הצגת צד נוסף של ההשוואה: 4 נקודות.	10 נקודות	4	פרק שני - שאלת השוואה
ציון נכון: 4 נקודות. הצגה: לכל מושג נדרשת הצגה של שני רכיבים לפחות (הצגה מלאה של רכיב: 3 נקודות; הצגה חלקית של רכיב: עד 2 נקודות). סך הכול: 6 נקודות. הסבר: ציטוט: 3 נקודות; קישור: 3 נקודות.	16 נקודות	8-5	פרק שלישי - שאלת אירוע
הצגה: לכל מושג נדרשת הצגה של שני רכיבים לפחות (הצגה מלאה של רכיב: 3 נקודות; הצגה חלקית של רכיב: עד 2 נקודות) סך הכול: 6 נקודות. הסבר: ציטוט: 2 נקודות; קישור: 3 נקודות.	11 נקודות	10-9	פרק רביעי - קטע להבנה וניתוח
זיהוי העמדה: 3 נקודות. הצגה: לכל מושג נדרשת הצגה של שני רכיבים לפחות (הצגה מלאה של רכיב: 2 נקודות; הצגה חלקית של רכיב: עד נקודה אחת). סך הכול: 4 נקודות. הסבר: ציטוט: 2 נקודות; קישור: 2 נקודות.	11 נקודות	11	פרק רביעי - שאלת דעה